

DE ERASMUSCOLLECTIE VAN DE GEMEENTEBIBLIOTHEEK ROTTERDAM¹⁾

DOOR DRS J.J.M. VAN DE ROER-MEYERS

ERASMUS zelf zou de speciale aandacht voor de Erasmuscollectie van de gemeentebibliotheek Rotterdam met instemming hebben begroet. Was hij niet zelf bij uitstek een man van boeken? Op de penning die Quentin Matsys naar Erasmus' eigen ontwerp in 1519 vervaardigde staat hij afgebeeld met het randschrift *τὴν κρείττω τὰ συγγράμματα δείξει*: het betere beeld zullen u zijn geschriften tonen. Erasmus' instemming met het resultaat en het succes bij zijn vrienden blijken uit het feit dat een paar jaar later al nieuwe exemplaren moeten worden bijbesteld. Een man dus met een bijzondere relatie tot het boek. Beroemde portretteurs uit zijn tijd als genoemde Quentin Matsys, Albrecht Dürer en Hans Holbein de Jongere beelden hem dan ook af al schrijvend te midden van boeken.

Erasmus' grote roem in het Europa van de zestiende eeuw is ondenkbaar zonder de boekdrukkunst. Deze uitvinding immers stelt hem in staat zijn ideeën in veelvoud te verspreiden. Het latijn als universele taal is daarbij een onmisbaar instrument. Met de belangrijkste drukkers van zijn tijd heeft Erasmus vaak persoonlijk in contact gestaan. Aan de hand van enkele citaten geef ik een indruk: Tijdens zijn verblijf van 1506-1509 in Italië stuurt Erasmus op 28 oktober 1507 uit Bologna een brief naar de Venetiaanse drukker Aldus Manutius. Uit onvrede over een eerdere uitgave door Josse Badius verzoekt hij hem zijn vertaling van twee tragedies van Euripides opnieuw uit te geven. Letterlijk zegt hij dan: 'Ik zend u twee treurspelen die ik vertaald heb... Badius heeft de treurspelen voor eigen rekening gedrukt en met tamelijk goed succes, zoals hij schrijft; want voor zover hij weet zijn alle exemplaren reeds verkocht. Doch voor mijn goede naam is niet voldoende zorg gedragen, zó wemelt het overal van drukfouten. En nu biedt Badius mij zijn diensten aan, om de eerste uitgave door een tweede weer goed te maken... Ik [echter] denk, dat mijn werken dan pas onsterfelijk zullen worden, wanneer ze worden gedrukt met uw